

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan **zvečer**, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četr leta. — Za tuje dežele toliko več, kakor poštnina znaša.
 Za oznanila plačuje se od četiristopne pett-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se divakrat, in po 4 kr. če se trikrat ali večkrat tiska.
 Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnštvo je v Rudolfa Kirbiša hiši, „Gledališka stolpa“.
 Upravnštvo naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Zaradi jutrišnjega praznika izide prihodnjii list v sredo 30. junija 1886.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha.

„SLOVENSKI NAROD“
velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom

Za vse leto	13 gld. — kr.
„ pol leta	6 " 50 "
„ četr leta	3 " 30 "
„ jeden mesec	1 " 10 "
Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec	30 kr. za četr leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za vse leto	15 gld. — kr.
„ pol leta	8 " — "
„ četr leta	4 " — "
„ jeden mesec	1 " 40 "

Upravnštvo „Slov. Naroda“.

Ob tristoletnici Trubarjeve smrti.

Danes je tristo let, odkar je v Derendingu na Virtemberškem, daleč od domovine slovenske, svoje oči zatisnil književni naš Kolumb, Primož Trubar, ki je položil temeljni kamen novoslovenskemu slovstvu. „Kakor zvezde luč, poprej nikdar poznane,“ zažarela je njegova podoba na obzorji, s svojim trudapolnim, požrtvovalnim delovanjem stekel si je toliko zaslug, da, kakor piše „Zvon“: „Kadar se imenuje čestito ime Primoža Trubarja, lehko sname klobuk z glave vsak, komur knjiga slovenska ni briga deveta“.

Spodbilo bi se bilo torej, da bi spomin njegove smrti slovesno praznovali, a naše razmere so take, da se mora ob sebi umetna hvaležnost čestotrat umikati tesnosrčnim ozirom, da nekateri v najnedolžnejši stvari iščejo dlake v jajci, da se še tako jednostavnim pojavitom radi podtikajo zli nameni, s kratka, da je vse polno predsdokov, pomislekov, bojavzni in ozirov, prav malo pa odločne volje in prave zavesti.

Tak je dandanes naš položaj in ako pomis-

limo, da je tri sto let in več minulo, odkar je Trubar začel ledino orati in tako rekoč sam iz sebe nastopil trnjevi pot svojega delovanja, se nam pač usiljuje občudovanje do moža, ki je začetnik našemu slovstvu. Moral je biti bogato nadarjenega duha, jeklenega poguma in navdih goreče ljubezni do naroda svojega, da ga ni strašilo nobeno nasprotstvo v pričetem delu, da je z železno doslednostjo dosegel svoj smoter, si sam postavil „monumentum aere perennius“ in narod svoj probudil k novemu življenju, k delovanju na slovstvenem polji.

Ni ga imel prednika pred seboj, ki bi bil v istem zmislu že deloval, a z zdravim svojim razumom je takoj pogodil, da se mora z narodom govoriti v njegovem jeziku, in napisal je najpotrebitnejše slovenske knjige, skrbel za njih razširjenje, ter neposredno, kakor A. Fekonja v „Zvonu“ prav lepo opisuje, „deloval v zmislu uzajemnosti jugoslavanske, objemajoč Slovence, Hrvate in Srbe.“

Njegovo delovanje izvralo je sicer silno nasprotstvo, pričela se je znana, ali bolje rečeno, zloglasna protireformacija, ki je uničila na stotine in stotine slovenskih knjig, ne glede na mnogokrat popolnem nedolžno vsebino, a seme zasejano v narodno ledino, pognalo je kali, za Trubarjem nastopila je cela vrsta novih pi-ataljev, duhovniki katoliški in pridigarji protestantski gojili so po njegovem vzgledu slovenščino in tako pripravljali pot, da se je naposled v Slovencih pričela prava književnost, z njo pa narodna izobraženost.

Zategadelj ima Trubar neprecenljivih zaslug za slovensko knjigo in srečno se sme imenovati skromna vas Rašica, v katerej mu je zibelka tekla, zategadelj bi se bilo spodbilo, da bi se tristoletnica njegove smrti svečaneje in obširnejše praznovala, nego samo v ozkem krogu „slovenskega pisateljskega društva“, da bi se slavilo in proslavljalo njegovo ime, kakor to zahteva dolžna hvaležnost velikemu narodnemu dobrotniku nasproti.

A ker pri naših razmerah to ni lehko izvedljivo, ker je „duh sicer voljan, meso pa slabo,“ spominjam se danes osnovatelja našega slovstva, hranimo mu hvaležen spomin v naših srcih, nadalujmo v narodnem zmislu njegovo delo in zakličimo z dna sreca:

Večna slava Trubarjevemu spominu!

LISTEK.

Gostinjec (hospicij) sv. Jeronima v Rimu in pravice Slovencev do njega.

(Konec.)

Ali z druge strani našli so se tudi gospodje, ki so Kranjce, in še celo krepko branili. Tako je n. pr. gostinjski pokrovitelj, kardinal Fran Peretti di Montalto, čvrsto branil svojega kanonika Jamšića do smrti, trdeč, da so Kranjci Sloveni in da je torej tudi Jamšić, kakor se to vidi iz učenih razprav, ki so jih napisali pravnik Aleksander Saracinelli in odvetnik Eusebius de Eusebius ter sodnikom prikazali dne 7. avgusta in 17. novembra 1563. (Štiri take informacije nahajajo se še med gostinjskimi spisi.) Peretti da je sam plačal odvetnike, ki so njegovega kanonika tako dobro branili, to potruje odvetnik Karl Coppetti v svojih spomenici, katero je 25. junija 1655 sodniji izročil.

Najbolj pa je Kranjce branil pop Jurij Križanić iz Zagrebške škofije. Tega izbore Pastric v skup s popom Franom Marchijem kot razsod-

nika, ki imata Jamšića izpraševati, zna li „ilirski“, ali ne (15. februarja 1652). Ali Križanić je takrat še premalo poznal zvitega Pastricja in se je v prijateljskem pogovoru že njim neprijazno izrazil proti Kranjcem. To je Pastric hitro pobral in nesel pred sodnike že 18. februarja 1652. Križanić pa je bilo potem žal, da je tako govoril in skušal je svojo neprevidnost kakor hitro mogoče popraviti, ko se je prepričal, kako stvari stoje in keto prav za prav zapoveda v svetojeronskem gostinjcu. Zato pa se je hotel Pastric maščevati nad Križanićem in osramotiti ga javno pred sodniki. Prisilil ga je namreč 5. februarja 1654 javno izpovedati pred svetojeronskim belježnikom Bernardinom Santijem, da je res proti Kranjcem govoril.

Z druge strani pa je bil začel tudi stari Jamšić bolje paziti, da ne izpodijo njegovega sina iz kanonikata, a njega iz bratovščine. Ni se zanesel samo na pričanje Kircherja, nego iskal je še novih prič in našel je v Rimu še štiri Kranjce (mej njimi so bili trije Ljubljanci), tri Tržačane, dva Oglejca in jednega Saligradčana in ta desetorica (mej njimi so bili trije udje bratovščine) mu je podpričala, da so Kranjci Sloveni, da Ljubljanci govore

Petindvajsetletnica slovanske čitalnice v Trstu.

Petindvajsetletnica naše Čitalnice je pravi narodni praznik Tržaške slovanske inteligencije, katero bi morala po vsej pravici svečano praznovati. Pomenljiva je ta slavnost posebno iz dveh razlogov, zaradi svrhe, ki jo ima slovanska čitalnica in pa z bog prošlosti svoje.

Že leta 1848, zjednili so se rodoljubi vseh slovenskih plemen v Trstu, ter osnovali si „Slavjansko društvo“ s plemenitom namenom, gojiti, širiti in utrjati slovansko zavest, zbirati vse sinove matere Slave okrog domačega ognjišča, hraniti jih tujega nasilstva, ter bodriti in spodbujati jih v ne-naravnem boji, ki so ga bili (kakor ga še dandas bijemo), da si v lastnej zemlji zopet pribore zgubljeno domovino. Z mladeničko navdušenostjo spustili so se v sveti boj, blaginja vsega slovenskega naroda jim je bila pri srci in da bi jim bilo mogoče z večim uspehom boriti se za pravice preiziranega naroda, ustanovili so si l. 1849 list „Slovanski rodoljub“ in l. 1850. „Jadranskega Slavjana“. A ne le moralno, to društvo podpiralo je narod tudi gmotno z denarjem in živežem, kadar je bila potreba.

S tem je že takrat pokazala slovanska inteligencija v Trstu, da hoče in da je sposobna narod voditi ter s svojim vzgledom kazati mu pot, po katerem naj hodi, da si pribori prikratene pravice, a še več nego to, pokazala mu je tudi v dejanji njegove prave prijatelje, ki imajo srce zanj in ki mu pomagajo, kadar je v sili. Kakor uspešno in mnogo obetajoče je bilo delovanje „slavjanskega društva“ prva leta, tako neslagen in žalosten je bil njega konec, ko je vodstvo prešlo v nespretnne, nesposobne in tuje roke. „Slavjansko društvo je mirno in prav brez hrupa zaspalo okoli 1858. leta.

Slovanska inteligencija je nekoliko časa dre-mala, a dolge ni mogla ostati brez svojega društva. Rodoljubi sklenejo ustanoviti zopet svoje društvo in ta svoj sklep tudi kmalu oživotvorijo. 29. januarja 1861 leta sklenejo prvi „veliki zbor“ slovanske čitalnice v Trstu. Slovenci, Srbi in Hrvatje podali so si roke v zložno delovanje. In sad te zloge se je kmalu pokazal, društvo je od dne do dne bolj

slovenski, da je svetojeronska bratovščina Kranjce zmerom za Slovence držala, in da jih je za svoje člene vsprejemala, kakor je tudi Jamšića vsprejela.

Ali takemu pričanju smjal se je tudi Pastric in njegov odvetnik Liberati ter obadv napišeta sedemnajst težkih in zapeljivih prašanj in jih izročita sodnikom, naj po njih izprašujejo Jamšićeve priče. Na to izberejo sodniki tri izmed onih prič: Kolena Ljubljana, Pellegrina Tržačana in Matijo iz Kranja, ter še nekega Celovškega bogoslovca. Ti so najpoprej prisegli, da bodo resnicno govorili in potem so odgovarjali vsak posamezno na sedemnajstera prašanja in Pastriceve spletke ter še na ono, kar jih je tolmač prašal (odgovarjali so torej slovenski pred talijanskimi sodniki): da so Kranjci so Sloveni in da ravno to so tudi Istrani in nekoliko tudi Štajerci in Korosci i. t. n. Ali zna Jamšić slovenski, tega neso potrdili, ker neso bili prašani za to.

Pa staro Jamšić se tudi s tem še ni pomiril. Izvedel je, da so se takrat v Rimu mudili kranjski gospodje: Ivan Jurij Lamberg, Ivan Siegfried Lamberg, Fran Albert Kaysell, Ivan

raslo in razvitalo se in že v prvej dobi svojega obstanka bilo je tako razvito, da se je lahko merilo z vsakim drugim društvom Tržaškim. Društu na celu so ostali možje, ki neso štedili ni truda ni novca, ko je bila potreba, pa tudi člani so se ravnali po njih lepem vzgledu in vsak si je prizadeval, da po svoji moči pripomore društvu na noge. Prvi predsednik društva bil je g. Edvard Sorč, prvi slovenski tajnik je bil Fran Cegnar in takoj za njim Fran Levstik, ki je učil slovenščini društvene ude! Ta imena jamčijo nam dovolj, da je bilo delovanje slovanske Čitalnice živo, zdravo in v vsakem obziru vzgledno. Gospod Jan Lego tudi v Slovencih dobroznani češki in slovanski rodoljub bil je leta 1861. član slovanske čitalnice ter si pridobil zanjo premnogo zaslug.

Kakor apostol slovanske vzajemnosti začel je je g. Jan Lego učiti češki jezik v čitalnici, hoteč seznaniti nas s severnimi brati. Tudi v poučevanju petja trudil se je uzorni rodoljub in si tudi tako zaslužil našo hvaležnost.

V obče bila je slovanska čitalnica takoj prvo leto jako ugledno društvo. Najbogatejši trgovci slovanski, visoki uradniki in dostenanstveniki, mej njimi tudi vladika Legat, bili so udje. Slovanska inteligencija se je onda res sijajno kazala pred svetom. Iz tujih mest vabila je slavne umetljnike, da so sodelovali pri nje „besedah“. Tako je povabila slavnega ruskega umetljnika Dmitrijeva Svečina, kateremu je za jeden sam večer plačala 12 napoleondorov.

V odboru sedeli so možje, ki jih ves Trst spoštuje, odborovali so znani književniki, katere ves narod ljubi! Tudi slovanski kapital bil je vedno lepo zastopan, vsako leto so bili najmanj po trije slovanski milijonarji odborniki čitalnični. Ako se društvo postavijo na celo taki možje, pridobijo mu na mah ugled in spoštovanje v trgovskih krogih, podajo mu ono samozačest, ki jo daje jedino le denar, ki je pa neobhodno potreba, ako boče društvo v velikem svetu kaj veljati!

Tako se je lepo razvijalo in cvelo naše društvo in da bi še bolj gojilo slovanskega duha, osnovalo je leta 1864. slovensko šolo, v katerej je g. Cegnar učil slovenščino. Tudi na nižje sloje čitalnica ni pozabila. 1865. leta sklenili so osnovati telovadno društvo, ki bi imelo biti srednjemu stanu to, kar je višim krogom čitalnica. Žal, da neso društva spravili res v življenje!

Poslednja leta spremenilo se je marsikaj v društvenem življenji, začeli so Srbi drug za drugim odpadati, utemeljili so si bili svoje „srbsko društvo“ ki je nekoliko let hiralo, potem pa mirno zaspalo v gospodu.

Nasprotniki naši se množe, a naše čete se manjšajo; orožje, s katerim se oni proti nam boré je dan na dan bolj nabrušeno in pogibeljno, naše je pa vedno slabše, krha se in otopeva in kmalu ne bo več za rabo. Namesto napredka, zaostajamo v rodoljubiji. Učimo se od priprstega delayca, ki si je osnoval svoje društvo, katero od dne do dne bolj raste in se širi ter krepi v obče veselje pravih narodnjakov.

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 28. junija

V Liberci izhajača „Deutsche Volkszeitung“, ki je glasilo tržih Nemcev, v svojem pogledu na minulo zasedanje **državnega zborna** budo obdeluje pl. Plennerja. Vpraša, kako da se je pl. Plenner predvrnil finančnemu ministru očitati prevzetnost, ko sam vedno kaže svojo prevzetnost in napinjenost. Ves liberalizem nemško-avstrijskega kluba ni mč druzega, kakor hinavščina in fraze, za katerimi pa tiči želja po gospodstvu.

V **Galiciji** je naredba naučnega ministra, da se povija šolnina na srednjih šolah, napravila jako slab utis. Proti tej naredbi se misli izjaviti več okrajnih in občinskih zastopov, morda tudi deželnih zborov. V tem oziru je živahna agitacija po vsej deželi.

Vuanje države.

„Svet“ ve povedati, kakor je zvedel nekda z dobrega vira, zakaj je **črnogorski** knez potoval na Dunaj. Avstrijska vlada je nekda Črnigori poslala poslednji čas ostro noto, ker iz Črnogore v Hercegovino vedno prihajajo roparji, kateri se, če jih vojaki zasledujejo, hitro umaknejo v Črnogoro. Knez je potoval na Dunaj, da se osebuo o tej stari dogovori z Dunajsko vlado.

Kakor se poroča iz Belega grada, postajajo roparji v **Srbiji** vedno predznejši. Dolgo časa so bili mirni, a sedaj so pa začeli svoje delo. V Dračevem bil je boj med roparji in žandarji. Tri roparje so nekda žandarji ujeli, a več žandarjev je ubitih. V Manajloveci so napali roparji bogatega krémarja, Ristića. Vsled tega navstal je med prebivalci in roparji bud boj. V Zagradci so roparji oropali župnika Veljko Spasića in ga ubili. Vzeli so mu nekda nad 700 cekinov. Roparji bili so nekda Bolgari pod vodstvom srbskega izseljenca. Ker poročila iz Srbije neso zanesljiva, ne moremo vedeti, ali so to res navadni roparji, ali se pa začenja morda kak ustanek. Morebiti so pa vesti o ropih le vladni listi izmisli, da bi narod zopet hujskali proti Bolgarom. Mnogo Srbov obsoja vlado, da je bila začela vojno proti sosednjemu narodu, zategadelj pa morda vlada skuša Bolgare spraviti v slabo in pri narodu, da bi mislil, da res bolgarski narod samo skuša škodovati srbskemu.

Po poročilih iz Sofije se **bolgarska** vlada še ni za gotovo odločila, bode li sedaj ali pa še le jeseni narodnemu sobranju predložila zakon o posojilu. Znesek, ki ga hoče vlada vzeti na posodo, se ne bode točno določil, ampak bode vlada zahtevala, da se jej da pooblastilo, da sme izdati posojilo do 100 milijonov. S tem denarjem bode vlada zgradila železnicu Caribrod Vakareli, kupila železnicu Ruščuk Varno ter zidala še druge železnice in na pravljala pristanišča.

Karakteristično za to, kak duh vlada v **francoskej** vojski, je sledeče: V častniškej kazini v Limogesu visi zemljevid, na katerem je Alzacija in Lorena naslikana z žalostinskimi barvami. Poleg tega zemljevida pa visi povelje polkovnika Thomasa, ki se tako le glasi: „Gospoda moja! Jaz hočem, da v našej biblioteki, ki je tudi naša orožnica, vedno imamo pred očmi vzhodno mejo, da nikdar ne po zabilmo, da sta onostran meje nam prijazni deželi, kateri je vojna srča od nas ločila. Mislite vedno na Alzacio in Loreno, kjer bije še mnogo francoskih srce. Delajte brez prenehanja, vedno bodite pravljeni za boj. Nič se ne more upirati narodu, ki se skupno poteguje za nezavisnost. Zaupajmo v bodočnost in kot neprestrašni vitezi hočemo biti pripravljeni potegniti sablje iz nožnic.“ Jednakov povelje visi v kazini podčastnikov. — Ker sta obe francoski zbornici vsprejeli zakon o iztiranju princev, dal je francoski veleposlanik na Dunaji grof Foucher de Careil svojo ostavko. Grof Foucher de Careil je

rot“ odločila, da Kranjci neso „Ilirci.“ Med razlogi, ko je Pastric za to navača, nahaje se tudi ta smešna trditev, da ako bi hotel vsak v gostinjec, kdor govori „ilirski,“ da tedaj bi smel noter tudi Štajere, Korošec, Čeh, Poljak, Litvan, Pomoran, Lužičan, Rus, Moskov, Bulgar, Macedonec, Istrijan, Furlan (t. j. Gorican), ker tuli ti govore po ilirski, kakor tudi še mnogo drugih narodov po Evropi, in po Aziji, ali svetojeronski gostinjec da ni utemeljen za Ilirce, nego za „Ilirijo.“

Hitro po omenjeni razsodbi počeli so Dalmatinci s Slovenci tako postopati, kakor bi bila res „sv. rota“ to razsodbo izustila. Ko so jih namreč prosile na 28. julija 1654 tri sirote Tomaz Srimšiča Goričana, ki je bil v svojem življenju član bratovščine, da naj jih spoznajo za ilirske siromake in naj jim kakor drugim dajajo mesečno miloščino, odgovorjo jim Dalmatinci, „da Gorica ni v Iliriji in da torej Goričani neso Ilirci.“

Jamšč je hotel pritožiti proti omenjeni razsodbi in zato si izprosi 3. novembra 1654 od svetojeronskega nadpapa spričevalo, da razume slovenski. To spričevalo pokaže on „sv. roti.“ Dal-

leta 1883 v senatu glasoval proti iztiranju princev in ko je sedaj to vprašanje prišlo zopet v razgovor, je takoj naznani, da bode dal svojo demisijo, ako bode ta zakon vsprejet. To je sedaj tudi storil. Njegov naslednik bode, kakor se govori, poslanik v Bruselj grof Montebello, kateri je bil pred nekaterimi leti tajnik pri veleposlanosti na Dunaji.

Manifest grofa Pariškega ni napravil tacega upliva, kakor so monarhisti pričakovali. Narod se skoro prav nič ne zmeni za ta manifest. Vlad je pa še prav prišel. V manifestu dovolj odločno grof Pariški izjavlja, da je njegov namen, obnoviti kraljestvo. Dosedaj so mnogi republikanski poslanci dvomili, da bi princi res nameravali kaj sovražnega proti republike, sedaj je pa grof Pariški sam načrtnost to izpovedal. Vsi republikanci bodo sedaj preverjeni, da je vlada prav imela, ko se je tako odločno potegovala za iztiranje. Manifest je tedaj monarhistom več škodoval nego koristil.

Bavarski deželni zbor je v javni seji vspredel zakon o regentstvu, ko je poprej poročevalc navel mnogo slučajev, iz katerih se je razvidelo, da je bil kralj res blazen. Našel je celo vrsto dogodkov, kako grdo je ravnal s služabniki, kako se je izogibal ljudi, da je deklamoval verze nemških pesnikov, ko mu je prišel kak minister kaj poročati, kako je na vse kraje pošiljal posle, da bi mu preskrbel denarja. Celo turškega sultana in perzijskega šaha je poslal prosit denarja na posodo. Služabnike je nagovarjal, da naj oropajo bankirje. Mi se le čudimo, da se tako dolgo o njegovej blaznosti ni nič vedelo, če je res vse to delal. Najbrž je tu mnogo pretiranja, saj se mrtvi kralj več sam zagovarjati ne more. Bolezen novega kralja Otta je polnem podobna bolezni njegovega pokojnega brata. — Regent bode danes prisegel.

Zasedanje **angleškega** parlamenta se je v petek popoludne zaključilo. Prestolni govor omenja, da je kraljica razpustila parlament, da izve mnenje naroda o vprašanju zastran osnove posebnega zakonodavnega zborna za Irsko. Odnošaji z drugimi državami so najprijejneji. Vsled modrih sovetov vlevlastij in potrežljivosti sultanove se je končala vojna med Srbijo in Bolgarijo. Grška je demobilizovala in sedaj je nevarnost za mir v jugovzhodni Evropi odstranjena. Razmere v Egiptu so se zboljšale. Prestolni govor izraža nado, da bode novi parlament skušal ohraniti mir in jedinstvo države.

Dosedaj nekda še ni določeno, kak naslov bode imel papeški zastopnik v **Kitaji**, vsekako bode pa zastopstvo imelo diplomatiške značaj. Kitaj bode tudi jednega svojih evropskih zastopnikov akreditoval pri papeškem stolu.

Dopisi.

Iz Trnja 28. junija. [Izv. dop.] Zadnjic počopal sem Vain, da smo pri nas dne 30. maja šolo zaprli zaradi bolezni davice in škarlatinke. Nisem mislil, da se bo bolezen tako hitro širila. Danes štejemo že okoli dvajset mrtvih. Bolnika ima pa skoro vsaku hiša. Po nekaterih hišah ležijo po trije, štirje; v bližnjem Palčji leži jih pa v jedni hiši sedmero. Tudi v Kleniku se že pokazuje. Pred par dnevi umrlo je dvoje otrok jednemu očetu v jedni uri.

Ravno tako v Palčji dve sestri v jednem dnevu. Danes pa leži v tukajšnji hiši mati hudo bolna, troje majhnih otrok joka okoli nje, starejši sin, 10 letni Lovro, ki je stregel in se predvčeranjam še zdravega čutil, leži zraven bolne matere na mrtvaškem odru, oče je pa v Slavoniji na delu. Žalostni prizori!

Bojimo se, da bi se izpolnilo staro preročevanje za leto 1886. Vsak dan nam mrtvaški zvon kliče „memento mori“. Bog nam pomagaj!

matinci pa bi bili radi dosegli, da bi „sv. rota“ izjavila, da Kranjci neso Ilirci. Zato naložijo 5. decembra svojemu odvetniku Liberatu, da naj ta od papeža izprosi ukaz „sv. roti,“ da ta ima razsoditi, katere dežele so papeži mislili, ko so utemeljevali gostinjec, in da naj goni pravdo naprej ne le proti Jamščiu, nego proti vsakemu nasprotniku („contra quoscumque,“) da bode vsakemu jasno, kdo se ima sprejemati v gostinjec.

Pravda je začela torej z nova. Pastric, Liberati, Severoli in še drug odvetnik Domenik de Dominicis dvigali so svoja peresa proti Slovencem, a za nje patronova odvetnika Saracinelli in Coppetti, ter vsak od njih napisal je po dve do štiri obramebe. Ali vendar se Jamšču ugovor ni posrečil. Priolo in ostali sodniki potrdijo na 25. junija in 3. septembra 1655 svojo prvo odsodbo, rekoč da, ako kaj „ilirski“ zna, da se je to naučil še le, odkar je kanonik postal. Vkljub temu pritoži se Jamšč zopet ali tudi sedaj brez uspeha. Sv. rota potrdi namreč 5. aprila 1666 zopet svojo prvo odsodbo, navajajoč med mnogimi razlogi tudi ta, da on ne zna ilirski. Vrh tega rota še zapove, da ima kapitol pod kaznijo od 500 škudov Jamšča hitro iz kanonikata iz-

Fran Kopriva, Jodok Jakob Gallemberg, Siegfried Gallemberg in Ivan Adam Engelshauer; zatem hrvaška gospoda Nikolaj Draškovič in Ivan Draškovič. Te gospode zaprosi Jamšč, naj mu potrdi, da so Kranjci Slovenci in da po slovenski govore. Omenjeni gospodje se na 31. marca l. 1654 to potrdili, rekoč, **da ves svet to zna;** pa da ako je kranjska vlada l. 1652 izjavila, da so Kranjci pod cesarjem, s tem še neso prestali biti Slovenci, ter da ako kranjski načelniki tega neso razumeli, zato kranjski romarji nemajo trpeti nobene škode. (Rad, str. 55.)

15. maja 1654 bil je sodnji dan. Na tem bra nil je Križanič vkup s patronovimi odvetniki Saracinelom in Ronconom Kranje (pa tudi Srbe in Bolgare,) ali zastonj! On niti ni znal, da je Pastric popačil pisma in postavil „Dalmatica seu Illyrica natis.“ Zato je moral pravdo izgubiti in sodniki so razsodili, da Jamšč ne zna slovenski in zato da ne more biti kanonik (ali so Kranjci „Ilirci,“ ali ne, o tem sodniki neso nič razsodili.)

Vsled te razsodbe pisal je Pastric in njegovi dalmatinski tovariši kranjski vladi, da je „sveta

Iz mestnega zbora Ljubljanskega.

V Ljubljani 25. junija.
(Dalje.)

Ko je prevzel predsedništvo podžupan Vaso Petričič, poroča župan Grasselli v imenu ravnateljstva užitninskemu zakupu o dopisu odbora, oziroma pododbora, izvoljenega v poslanski zbornici državnega zbora, glede reforme užitnine. Gotovo je, da bi prebivalstvo Ljubljansko bilo radostno, ko bi se odpravil užitninski davek in iz srca privoščiti bi mu bilo veselje, ko bi dohodki Ljubljanskega mesta ne bili tako ozko združeni s tem davkom, od katerega pripada mestu 48.262 gld. na leto, torej znesek, ki se ne da lahko nadomestiti z drugim, manj občutnim in ložje pobiranim davkom. Dokler se ne najde pot, da se brez nalaganja novih in bolj občutnih bremen ohranijo mestu dohodki, izvirajoči iz užitninskega davka, pač ni mogoče priporočati takih reform tega davka, ki bi zmanjševale dosevanje mestne dohodke. Predlog v tem zmislu se vsprejme.

Prošnja Dunajske visoke poljedelske šole za podporo ubožnemu učencem se ne usliši.

O prošnji stavbenega podjetnika gosp. Antona Lončariča, da bi ga oprostili tlakovine, oziroma, da bi se za dovažanje gradiva za obrežni zid ob Ljubljanci tlakovina znižala, poroča mestni odbornik Gogola in nasvetuje, da se prošnja ne usliši, kar obvelja.

Dr. Tavčar poroča v imenu finančnega odseka o kupnih ponudbah za mestno hišico štev. 19 pred Prulami. Pred kratkim časom ponujal je gospod Sirnik za hišo 600 gld., ker stoji tik njegovih bivših drvarnic. Sedaj ponujajo že trije kupci namreč Jera Lipovšek, Fran Topolovec in Marija Majer po 1000 gld. Poročevalec nasvetuje, da se tudi te ponudbe ne vsprejmo, ker se bode dosegla še višja kupnina. Nasvet dr. Tavčarja obvelja.

Mestni odbornik Gogola poroča o kupni ponudbi za mestno močvirsko zemljišče v tako zvanih „purgarskih delih“, na najskrajnejši meji mestnega ozemlja blizu „Lip“. Poročevalec nasvetuje, da se to posestvo Šimnu Tehovniku v Lipah za 500 gld. proda. Kar bi kupnine dolžen ostal, moral bi jo obrestovati po 5% od 100 gld.

Mestni odbornik Hribar nagl. ša, da mestna blagajnica za to prodano mestno posestvo, katero bi moralo donašati mestu vsaj 20 do 24 gld. na leto, skozi petnajst let ni dobila niti krajcarja, kajti obresti neplačane kupnine so zapale in neso več izterljive. Temu je kriv dotični referent mestnega magistrata, na katerem ravnanju mora izražati govornik svoje obžalovanje. Če se to mestno posestvo zdaj zopet proda, naj se strogo gleda na to, da dotični magistratni referent svojo nalogu ne bode zopet zanemarjal. Razpravlja se potem dalje časa, ali naj se dolžna kupnina obrestuje po 6% ali po 5%.

Odbornik Povše meni, da bi občina Ljubljanska ne smela terjati več ko 5%; dr. Tavčar pa naglaša, da v tem slučaju ne gre za posojilo ampak za kup, katerega dotičnik sam ponuja.

(Dalje prih.)

poditi in da je ta dolžan vse kapitulu povrniti, ko likor mu je bila njegova čast vrgla.

A s tem Pastric še ni bil zadovoljen, nego hotel je, da mora sv. rota principijelno razsoditi, da Slovenci ne smejo udeleževati se dobrot svetjeronskega gostinjca. In tudi ta želja se mu je izpolnila, kajti 10. decembra 1655 izrekla se je sv. rota, da „prava in resnična ilirska dežela je Dalmacija, h kateri spadajo še Hrvatska, Bosna in Slavonija, a popolnoma izključene („penitus exclusis“) so Koroška, Štajerska in Kranjska.“ (In to razsodbo javil je bil Pastric kranjski vladar že 23. marca leta 1654!).

Tako so torej Slovenci izgubili svoje pravice do svetjeronskega gostinjca in sicer po nemarnosti njih lastne vlade. Nasprotnikom Jugoslovanov bilo je še to preveč, da bi se oni smeli vsaj na tujem, v središču krščanstva, kot jedno pleme smatrati. Zlasti obžalovanja vredni smo mi Slovenci, ki se moramo še celo za svoje ime, katero smo si s sami sebi dali, neprestano boriti, ker nam naši nasprotniki drugo usiliti hočejo. In najžalostnejše je, da ta borba še ni prestala, da nam Nemci še zmerom svoj „windisch“ usilujejo. Slovenci, učite se vendar spoznavati svojo preteklost, ki ni brez slave in veljave!

S. Rutar.

Domače stvari.

— (Občni zbor Šentpeterske (Ljubljanske) poddružnice sv. Cirila in Metoda) bode v četrtek 1. julija t. l. zvečer ob 8 uri v salonu Šrajnerjeve pivarne s sledenim vsporedom: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnikovo. 3 Poročilo blagajnikovo. 4. Volitev stalnega načelnika. 5. Volitev 2 zastopnikov za glavno skupščino (5. dan julija) 6. Nəsveti posameznih drušvenikov. K obilni udeležbi uljudno vabi načelništvo.

— („Charakterologisches aus Slovenien“.) Pod tem naslovom priobčila je „Laibacher Zeitung“ preteklo soboto izvrsten članek, ki pristno osvetljuje nesramnost v Ljubljani bivajočih Nemcev, ali vsaj jednega izmed njih. V prihodnji številki budem rečeni članek posneli, za danes nam nedostaje prostora.

— (Naučno ministerstvo „Glasbene Matice“) za leto 1885 ni dovolilo nobene podpore. Ta ministerski odlok je društvo tem neprijet neje dirnol, ker je pod ministrom Conradom zadnja leta redno dobivalo 200 gld. letne podpore. Filharmonično društvo, katero razpolaga z lastno imovino in uživa od vseh strani izdatne podpore, dobiva redno brez vsake prošnje vsako leto 300 gld., a „Glasbeni Matice“, katera tako zelo potrebuje vsestranske podpore, odpala je za letos džavna podpora. Zaradi tega nadejamo se trdno, da bode sl. c. kr. vlada slovenskemu društvu „Glasbena Matica“ vsaj prihodnja leta z jednakomero merila podporo, kakor Filharmoničnemu društvu.

— (Včerajšnje procesije) vrstile so se zaradi neugodnega vremena le deloma po ulicah. Procesije frančiškanske, ki jo je vodil gvardijan in župnik o. K. Medic, udeležil se je trgovinske zbornice predsednik g. Kušar, več mestnih odbornikov, uradnikov, ogromno število belo oblečenih dekle in mnogo žensk v belih pečah. — Procesijo pri sv. Jakobu vodil je prošt dr. Jarc. Tudi ondu bilo je veliko in elegantno oblečenih dekle, ki so sveče nosile. Neki dekli pa se je zgordila nezgoda. Neka sitna ženska z gorečo svečo rila je mej belo oblečena dekleta in pri redutnem poslopji zapalila jednej deklini pajčolan, da so se potem še lasje vneli. Veterani, ki so kakor pri frančiškanih, tudi pri sv. Jakobu spremljali procesijo, iztrgali so hitro goreči pajčolan in pogasili z rokami goreče lase, da ni bilo več nesreče. Omenjena deklini je po obrazu precej opečena, vendar ne nevarno.

— (Najvišje sodišče) zavrglo je ničnosti pritožbo gosp. Ivana Čagrana in Fr. Zakuška proti razsodbi porotnega sodišča Celjskega z dne 6. aprila 1886.

— (Pl. Premerstein), okrajni glavar na Ptui, gre na dopust. Govori se, da se ne vrne več. Srečno pot! Bog razsveti Taaffeja, da nam poslje družega glavarja!

— (Provizorja) sta imenovana: g. Josip Črnko v Jarenini, g. Jak. Marzidolšek pri sv. Jakobu v Slov. goricah.

— (Veliki koncert v proslavo slovanskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda) priredi čitalniški pevski zbor v nedeljo dne 4. julija v čitalniški restavraciji. Natančneji in jako zanimivi vspored, kateri obseza petje (sodeloval bode tudi slavni naš tenor g. Meden), godbo in veliko loterijo, priobčimo prihodnjič.

— (Poddružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Sevnici) se vender jedenkrat z ukazom c. kr. ministerstva notranjih stvari dne 27. majnika 1886 št. 8017 ni prepovedala, torej na podlagi predloženih pravil dovolila. Razumno je, da bode ta poddržnica primerno največje podpore potrebovala, da se odpravi tukajšnja še vedno hujskajoča privatna šola „nemškega šulferajna“, ki ima le še 20 — mej temi 8 iz bližnje okolice kranjske — učencev in 2 učitelja.

— (Poddružnica sv. Cirila in Metoda v Celji.) Pri izrednem občnem zboru dne 24. junija izvolil se je g. Andrej Perč blagajnikovim mestnikom, mesto g. dr. Toma Horvata, ki se je bil preselil na Ptuj. Za poddržnica zastopnika pri velikej skupščini v Ljubljani izvolila sta se g. Jos. Žičkar, vikar, in g. Ivan Dečko.

— (Kolera.) Tereza Beligoj v Trstu, o kateri smo zadnjič pisali, da je za kolero zbolela, je že umrla in konstatovalo se je, da je umrla za pravo azijsko kolero. — Zboleli sta še dve drugi osobi, 12 letna deklica in živinozdravnik Kobliška.

Obe prepeljali so v bolnico, ker se pri obeh kažejo znamenja kolere.

— (Iz Metlike) se nam piše 27. junija: Pri včerajšnji volitvi mestnega zastopstva so jednoglasno voljeni: župan g. Ferd. Salokar; za svetovalce: g. Fran Jutraž, g. Fran Gustin, g. Anton Prosenik, g. Lavoslav Fleišman.

— (Iz Metlike) se nam poroča 27. junija: Grmelo je in se bliskalo davi, kot da se bliža sodnji dan. Najedenkrat so gorele tri zidanice (vinske kleti) v Novi gori. V Draščih je pa v neko hišo skozi dimnik smuknila strela, z lonci zropotala, ljudi vzbudila, pa šla. Ako so bile kleti zavarovane, se v tem trenutku ni moglo zvedeti.

— (Akademično društvo „Slovenija“ na Dunaju) priredi 28. t. m. svojo zadnjo sejo v tekočem tečaji s sledenim dnevnim redom: I. Čitanje zapisnika. II. Poročilo odborovo. III. Berilo g. Mihe Murka. IV. Slučajnosti. Gostje dobro došli! Lokal: Hotel de France, I. Maria Theresien Strasse. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 27. junija. Z najvišjim ročnim pismom z včerajšnjega dne imenovan deželni predsednik šlezijski Olivier marquis de Bacquehem trgovskim ministrom in bode svoj urad v malo dnevih prevzel. Dosedanji vodja trgovinskega ministerstva baron Pusswald odpuščen te službe, dobil veliki križ Fran Josipovega reda in stopi po 39letnem službovanju v pokoj.

Rim 27. junija. Izvestje o koleri: V Brindisi 15 zbolelo, 3 umrli; v Latianu 24 zbolelo, 7 umrlo, v San Vito 4 zboleli, 2 umrli.

Monakovo 27. junija. Princ vladar Luitpold bode jutri opoludne v prestolni dvorani kraljeve palače v prisotnosti deželnih poslancev, ministrov, dvornih uradnikov, častnikov, duhovništva, magistra in diplomatov prisegel.

Zahvala.

Slavna kranjska braničnica je v občnem zboru dne 10. t. m. dovolila tukajšnjemu zavodu za uboge 2350 gld. Za to velikodušno tukajšnji ubožni zakladi došlo podpora podpisani v imenu zavoda za preskrbovanje ubogih javno izreka najtoplejšo zahvalo.

Mestni magistrat Ljubljanski,
dne 21. junija 1886.

Župan: Grasselli.

Kdor se boji mrtvouda

ali katerega je že zadel, ali pa boleha na navalu krvi, omotici, udotrpu, ali ne more spati ter ima bolne živce, naj si naroči knjižuro „Ueber Schlagfluss-Vorbeugung und Heilung“, 5. izdaja, ki se zastonj in franko dobi od pisatelja bivšega deželnobrambanskega batalionskega zdravnika Rom. Weissmann-a v Vilshofen-u, Bavarsko. (38-18)

Tujiči:

27. junija.

Pri Metliki: Köhler z Dunaja. — Scherz iz Celovca. — Corjak iz Ljubljane. — Duma iz Trsta. — Celigoj iz Reke.

Pri Mateti: Hehner z Dunaja. — Schwa z iz Gradea. — Ohr, Adler z Dunaja. — Goldberg iz Budimpešte. — Grof Strassoldo iz Gorice. — Kolber z Dunaja.

Meteorologično poročilo.

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebi	Močina v mm.
26. junija	7. zjutraj	737-86 mm.	20 4° C	sl. svz.	jas.	35 mm.
	2. pop.	736-24 mm.	26-8° C	sl. zah.	d. jas.	
	9. zvečer	737-20 mm.	16 8° C	sl. vzh.	d. jas.	
27. junija	7. zjutraj	736-26 mm.	15 8° C	brevz.	obl.	9-20 mm.
	2. pop.	735-74 mm.	21-6° C	sl. jvz.	obl.	
	9. zvečer	735-94 mm.	16-4° C	sl. jvz.	obl.	

Srednja temperatura 21-3° in 17-9°, za 25° nad in 1-0° pod normalom.

Dunajska borza

dné 28. junija t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	85 gld. 25 kr.
Srebrna renta	86 " 05
Zlata renta	117 " 25
5% marenca renta	102 "
Akcije narodne banke	865 "
Kreditne akcije	279 " 50
London	125 " 80
Srebro	" "
Napol.	9 " 97
C. kr. cekini	5 " 92
Nemške marke	61 " 85
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.
Državne srečke iz l. 1864	100 gld.
Ogrska zlata renta 4%	168 " 25
Ogrska papirna renta 5%	106 " 40
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	94 " 85
Dunava reg. srečke 5%	105 " 20
100 gld.	117 "
Zemlj. obč. avstr. 4% zlati zast. listi	125 "
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnic	120 " "
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnic	98 " 80
Kreditne srečke	100 gld. 177 "
Rudolfove srečke	10 " 18 " 50</

